

NSP/2017/011

ZAPISNIK 7. seje Nacionalnega sveta za plačila

Datum in čas seje: 20. 4. 2017, od 9:00 do 12:15

Lokacija seje: Banka Slovenije

Prisotni člani: Simon Anko (predsednik Nacionalnega sveta za plačila / Banka Slovenije), Boris Bjelica (Banka Intesa Sanpaolo d. d.), Tomaž Okorn (Gospodarska zbornica Slovenije), Boštjan Fabjančič (MasterCard Europe SA, Podružnica v Sloveniji), Brigita Gašperin (Ministrstvo za finance), Janez Stajnko (Nova KBM d. d.), Ivan Mohar (Slovensko zavarovalno združenje), Aleksandra Miklavčič (Uprava RS za javna plačila), Alenka Mejač Krassnig (Visa Europe), France Arhar (Združenje bank Slovenije), Boštjan Krisper (Zveza potrošnikov Slovenije)

Prisotni namestniki članov: Matic Dolar (Bankart d. o. o.), Matevž Pirnat (NLB d. d.), Borut Tomažič (Združenje bank Slovenije)

Ostali prisotni: Marinka Šlibar Vende, Zdenka Kajdiž (obe Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), Mojca Vrbančič (Bankart d. o. o.), Valerija Kunštek (Finančna uprava RS), Aljoša Lovrič Petrič (Mercury Processing Services International d. o. o.), Nataša Tomc Jovović (NLB d. d.), Andreja Birsa, Sašo Črnugelj, Nina Frkovič, Lea Kostanjevec Jazbec, Jure Kovačič, Anja Rijavec Uršej, Tina Vehovar Smole (vsi Banka Slovenije)

Odsotni člani: Mojca Kunšek (Agencija RS za javnopravne evidence in storitve), Aleksander Kurtevski (Bankart d. o. o.), Milena Fajs (E-Funds International Limited), Jana Ahčin (Finančna uprava RS), Dajana Muženič Abramovič (Javna agencija RS za varstvo konkurence), Borut Kreč (Mercury Processing Services International d. o. o.), Sabina Koleša (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo), Matija Mrzel (Ministrstvo za notranje zadeve), Irena Dolinar (NLB d. d.), Nevenka Šubelj (Trgovinska zbornica Slovenije), Darko Muženič (Urad RS za preprečevanje pranja denarja)

Predlog dnevnega reda:

1. Potrditev dnevnega reda 7. seje Nacionalnega sveta za plačila
2. Letno poročilo o delu Nacionalnega sveta za plačila v letu 2016
3. Implementacija nove Direktive o plačilnih storitvah (PSD2) v slovenski pravni red in priprava novega zakona
4. Vzpostavljanje infrastrukture za takojšnja plačila
5. Višina primerne nadomestila za zagotavljanje osnovnega plačilnega računa
6. Uvedba obrazca UPN QR
7. Razno

NSP/2017/011

Ad 1)

Potrditev dnevnega reda 7. seje Nacionalnega sveta za plačila

S. Anko je pozdravil prisotne na 7. seji Nacionalnega sveta za plačila (v nadaljevanju NSP) in predlagal dnevni red seje. Nadalje je prisotne seznanil z zamenjavo namestnika člana v NSP s strani Bankarta d. o. o.: M. Vrbančič je zamenjal M. Dolar.

Uvodoma je predsedujoči izpostavil tudi, da kljub temu, da se je NSP do sedaj sestajal dvakrat letno, se lahko seje na podlagi obrazloženega predloga članov skliče tudi pogosteje. Navzoče je spomnil, da je NSP platforma za dialog med deležniki na trgu plačil, in povabil prisotne k podaji pobud za obravnavo tematik.

Razprave ni bilo.

Sklep: Udeleženci so se strinjali s predlogom dnevnega reda 7. seje NSP.

Ad 2)

Letno poročilo o delu Nacionalnega sveta za plačila v letu 2016

T. Vehovar Smole je predstavila predlog Letnega poročila o delu NSP v letu 2016.

Diskusijo je odprl F. Arhar, da je poročilo sicer kratko, jedrnato in dovolj informativno, da pa je premalo poudarka na varnosti pri plačevanju, saj je po njegovem mnenju potrebno zagotoviti zadostno zavest uporabnikov plačilnih storitev o lastni odgovornosti za zagotovitev varnosti. S. Anko se je s predlogom deloma strinjal: vsak uporabnik je individualno odgovoren za skrbno rokovanje z varnostnimi elementi, ki jih potrebuje za odreditev plačilnih transakcij, vendar je z vidika umestitve v letno poročilo, ki povzema delo NSP v lanskem letu, ocenil, da ni primerno, da bi to tematiko širše obravnavali v predlogu zadevnega dokumenta. S. Anko je predlagal vključitev tematike varnosti plačil v načrt dela za leto 2017 ter v razmislek predlagal ustanovitev delovne skupine, ki bi se tem vprašanjem posebej posvetila: ne z vidika implementacije rešitev pri posameznih deležnikih, saj je to dolžan zagotoviti vsak deležnik zase, temveč z vidika enotnega in konsistentnega osveščanja uporabnikov plačilnih storitev (potrošnikov in poslovnih subjektov). Cilj bi bil prizadevati si za enotno komuniciranje z uporabniki z namenom osvestiti jih glede vseh novosti na zadevnem področju in preprečiti, da bi kompleksnost in nepoznavanje (novosti) vodila v povečevanje obsega gotovinskih transakcij. Odzval se je B. Krisper, da Zveza potrošnikov Slovenije pozdravlja vsako aktivnost, usmerjeno v osveščanje potrošnikov glede varnosti plačil. Dejal je, kako pomembno je, da ljudje karakteristike novih rešitev poznajo, se zavedajo tveganj, ki jih te prinašajo, in da se pred njimi ustrezno zaščitijo. Izrazil je tudi pripravljenost za sodelovanje (Zveze potrošnikov Slovenije) v omenjeni delovni skupini, da pa bi bilo potrebno opredeliti cilje delovne skupine. F. Arhar je prisotne seznanil, da je bila v okviru Evropske bančne federacije ustanovljena posebna delovna skupina, ki se ukvarja s tematiko varnosti pri plačevanju, in da bo predvidoma v roku dveh mesecev izdala prvo poročilo. B. Bjelica je poudaril, da bi se morala zadevna delovna skupina (pri NSP) osredotočiti ne

NSP/2017/011

toliko na tehnične vidike varnosti, temveč na obveščanje uporabnikov o tem, zakaj toliko novih zahtev na področju zagotavljanja varnosti pri plačevanju (v smislu zadostitve regulatornim zahtevam). Vzpostavitev delovne skupine je pozdravila tudi M. Vrbančič in izrazila pripravljenost (Bankarta d. o. o.) za sodelovanje v omenjeni delovni skupini.

Sklep: Banka Slovenije pripravi predlog mandata delovne skupine za osveščanje uporabnikov plačilnih storitev glede varnosti pri plačevanju in ga posreduje članom NSP v dopolnitev. Po uskladitvi mandata sledi poziv za imenovanje zainteresiranih članov v delovno skupino.

Sklep: NSP je potrdil Letno poročilo o delu NSP – 2016. Letno poročilo se objavi na javni spletni strani Banke Slovenije.

Ad 3)

Implementacija nove Direktive o plačilnih storitvah (PSD2) v slovenski pravni red in priprava novega zakona

Uvodoma je S. Anko izrazil zadovoljstvo z aktivnostmi delovne skupine za obravnavo vprašanj, povezanih z implementacijo PSD2 v slovenski pravni red, tudi v smislu priložnosti za tolmačenje določb predloga novega zakona.

L. Kostanjevec Jazbec je predstavila poročilo o delovanju delovne skupine za obravnavo vprašanj, povezanih z implementacijo PSD2, v slovenski pravni red. Prisotne je tudi povabila, da podajo svoje mnenje o delovanju omenjene delovne skupine in morebitne predloge, kako bi v prihodnje takšna skupina še učinkoviteje delovala. Odzval se je M. Pirnat, ki je pozdravil ustanovitev delovne skupine, v okviru katere so imeli deležniki med drugim priložnost pojasniti, zakaj so ali niso, po njihovem mnenju, določene opcije PSD2 primerne za slovensko okolje. Kot problematično pa je izpostavil neustreznost prevoda PSD2 (ki ga je pripravila Evropska komisija) v slovenski jezik, saj je posledično dvomljiva tudi vsebina same direktive. Menil je, da bi bilo bolje, če bi strokovno javnost še pred uradno objavo slovenske različice direktive pozvali k tolmačenju, s ciljem zagotoviti enotnost razumevanja njenih določb. Izrazil je tudi skrb zaradi prehodnega obdobja, ko bo novi zakon že stopil v veljavo, izvedbeni akti Evropskega bančnega organa (EBA) pa še ne bodo objavljeni. Zanimal ga je predvsem pristop Banke Slovenije v tem prehodnem obdobju kot nadzornega organa, ki bo bdel nad novim zakonom. S. Anko se je strinjal, da bo vmesno obdobje zaradi zamude pri pripravi in objavi izvedbenih aktov po PSD2 predstavljalo izziv tako za ponudnike plačilnih storitev kot tudi za nadzornike. Glede neustreznih prevodov direktive se je odzvala A. Rijavec Uršej, da so bili ti zaznani tudi v drugih jezikovnih različicah. Prevodi bodo ustrezno popravljeni s korigendumi direktive, ki naj bi bili sprejeti poleti, objavljeni pa jeseni. Evropska komisija je sicer izrecno opozorila, da se s korigendumi lahko popravljajo očitne napake (ne pa vsebinske). F. Arhar se je strinjal, da v praksi, z vidika implementacij istih direktiv v nacionalne zakonodaje, dejansko ni »level-playing-field-a« med državami članicami. Omenil je tudi pomanjkanje sodelovanja med državami članicami pri pisanju zakonov, ki implementirajo direktive v nacionalne rede. S. Anko je prisotne spomnil, da PSD2 zahteva polno harmonizacijo (z izjemo maloštevilnih opcij) ter poudaril, da ker bo zakon zahteval kar nekaj

NSP/2017/011

prilagoditev pri deležnikih, je ključno, da ti čim prej pričnejo z vsemi potrebnimi internimi postopki, saj kljub temu, da zakon še ni bil sprejet, v delu, v katerem implementira PSD2, zaradi popolne harmonizacije direktive ni pričakovati več veliko sprememb. V razpravo se je vključil še B. Fabjančič in opozoril na rigidnost slovenske zakonodaje in problem uhajanja ponudnikov plačilnih storitev iz Slovenije v tujino (tj. subjekt sedež svoje družbe preseli v državo članico, ki ponuja boljše (manj restriktivne) pogoje za pridobitev dovoljenj za poslovanje).

B. Gašperin, kot predstavnica Ministrstva za finance, v resor katerega sodi priprava novega zakona, je predstavila časovnico in nadaljnje korake v postopku sprejemanja le-tega. Povedala je, da bo zakon predvidoma v maju poslan v medresorsko usklajevanje in Službi Vlade RS za zakonodajo. To pomeni, da bi lahko bil zakon na Vladi sprejet julija, oktobra obravnavan v Državnem zboru in v Uradnem listu objavljen novembra. S. Anko je prosil za povzetek odzivov, pridobljenih v okviru javnega posvetovanja. B. Gašperin se je odzvala, da večjih pripomb na osnutek zakona ni bilo, tudi ker je bila večina predlogov že obravnavanih v okviru delovne skupine NSP.

V nadaljevanju so sledile še predstavitve na temo sprememb zakona v delu, ki se nanašajo na poglavji o registru transakcijskih računov (M. Šlibar Vende) in plačilnih sistemih (J. Kovačič), ter glede sprejema izvedbenih aktov EBA (A. Rijavec Uršej).

Glede delovanja delovne skupine je B. Krisper izrazil zadovoljstvo nad dejstvom, da je imela Zveza potrošnikov Slovenije na ta način možnost sodelovati pri pripravi zakona že v zgodnji fazi njegovega nastajanja, ter da bi želel, da tovrstna praksa postane stalnica. Povedal je tudi, da je Zveza potrošnikov Slovenije zaskrbljena glede vsebine predloga regulativnih tehničnih standardov glede močne avtentikacije strank in varnega komuniciranja, osnutek katerih je pripravila EBA, saj da so izjeme na tem področju opredeljene preširoko in zato ne bodo zagotovile višjega nivoja varnosti, zmanjšanja števila zlorab in povečanega zaupanja potrošnikov. Repliko glede izjem je podal S. Anko, da je njihovo bistvo poenostavitev plačevanja (primer je cestninsko plačevanje, kjer ni vedno možnosti za vnos PIN-a ipd.), ter da EBA pri pripravi izvedbenih aktov po PSD2 vedno tehta med varnostjo plačilnega instrumenta in njegovo priročnostjo. Na to se je odzval B. Krisper, da bi se po njegovem mnenju lahko meja za izjeme od zahteve za močno avtentikacijo postavila drugače, ter da se visok nivo varnosti in praktičnost pri opravljanju plačilnih storitev ne izključujeta nujno.

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko.

Ad 4)

Vzpostavljane infrastrukture za takojšnja plačila

Vidik vzpostavitve infrastrukture za poravnavo takojšnjih plačil v okviru plačilnega sistema TARGET2 (TIPS) je predstavil S. Črnugelj.

F. Arhar je načel razpravo z vprašanjem, ali bo poravnava v TIPS potekala v centralnobančnem denarju. Odzval se je S. Črnugelj, da bo sistem TIPS predvidoma zgrajen na osnovi TARGET2,

NSP/2017/011

vendar ne kot njegova nadgradnja, temveč kot vzporedni sistem računov: poravnava bo potekala preko računov kreditnih institucij pri centralni banki. Vir likvidnosti bodo predstavljala sredstva na poravnalnih računih v TARGET2, pri čemer pa imajo udeleženci TARGET2 dostop do mehanizmov centralnih bank za zagotavljanje likvidnosti čez dan. F. Arhar je repliciral, da je denar, ki ga ima poslovna banka pri centralni banki, denar poslovne banke in ne centralnobančni denar. S. Anko je pojasnil definicijo centralnobančnega denarja kot terjatev do centralne banke, ki velja za netvegano. Dodal je še, da bodo z vidika optimizacije postopkov v poravnavi takojšnjih plačil poslovne banke v TIPS zagotovile sredstva za poravnavo vnaprej, kot jamstvo, do višine katerega bodo lahko v TIPS pošiljale naloge.

Sklep: Vidik poravnave v centralnobančnem denarju v TIPS bo Banka Slovenije pojasnila pisno vsem članom NSP.

Sledili sta predstavitvi na temo vzpostavitve slovenske infrastrukture za kliring takojšnjih plačil (M. Dolar) in aktivnosti bank iz naslova ponudbe takojšnjih plačil uporabnikom plačilnih storitev (N. Tomc Jovović). Po končani predstavitvi je N. Tomc Jovović prisotne izzvala z vprašanjem, ali člani NSP razmišljajo v smeri uvedbe spodbud za negotovinsko plačevanje. Odzval se je S. Anko z vidika Banke Slovenije, da je ta kot institucija nevtralna do vseh plačilnih instrumentov, da pa seveda spodbuja učinkovitost in varnost plačil. Nadalje je pojasnil, da gotovino izdaja Evrosistem in da Banka Slovenije tako ni v poziciji, da bi spodbujala uporabo določenega plačilnega instrumenta. Dodal je še, da pa seveda s svojo politiko spodbuja uporabo učinkovitih plačilnih sredstev. S. Anko je v nadaljevanju komentiral tri vidike iz predstavitve na temo aktivnosti bank glede ponudbe takojšnjih plačil uporabnikom plačilnih storitev. Kot ključno je izpostavil ekonomije obsega ter se spraševal, ali lahko slovensko okolje samo zagotovi volumne, ki bodo vodili do ekonomij obsega. Nadalje se je strinjal, da bo za uveljavitev takojšnjih plačil ključna sprejetost takojšnjih plačil s strani fizičnih oseb kot prvih uporabnikov takojšnjih plačil. V razpravo se je vključil M. Pirnat z mislijo, da bo nujno potrebno priti do konsenza med deležniki glede poslovnega modela. S. Anko se je strinjal, da bo tematika takojšnjih plačil zagotovo obravnavana še na nekaj prihodnjih sejah NSP, najmanj do masovne uvedbe v Sloveniji (po uveljavitvi pa bo sledila tudi ocena učinkov).

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in še naprej podpira aktivnosti, ki potekajo na tem področju.

Ad 5)

Višina primerne nadomestila za zagotavljanje osnovnega plačilnega računa

Tematiko je predstavila A. Birsa.

B. Krisper je izrazil zadovoljstvo, da je Banka Slovenije sprejela pravilo, da morajo vse slovenske banke uporabnikom nuditi osnovni plačilni račun za določeno najvišje nadomestilo. V drugih državah članicah, kjer je bila bankam dopuščena večja "svoboda" pri določanju višine primerne nadomestila za zagotavljanje osnovnega plačilnega računa, so bila namreč ta določena bistveno višje. Posledično, je dejal, prihaja v teh državah članicah do večje izključenosti finančno najšibkejših. B. Bjelica je s

NSP/2017/011

svojega zornega kota pojasnil nizko število odprtih osnovnih računov, in sicer da so se banke na zahtevo glede zagotavljanja osnovnega plačilnega računa pač odzvale s prilagoditvijo obstoječe ponudbe paketnih računov (uporabnik je dobil več za isto ceno, zanj prehod na osnovni račun zato ni bil privlačen).

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko.

Ad 6)

Uvedba obrazca UPN QR

Tematiko je predstavil B. Tomažič in med drugim povedal tudi, da so vse (slovenske) banke in hranilnice pripravljene na sprejem novega obrazca UPN QR na bančnih okencih in večini bankomatov ter po elektronskih poteh od 3. 4. 2017 dalje. Po končani predstavitvi je prisotne pozval, da podajo informacijo o načrtih svojih institucij, ki jih v NSP zastopajo, glede uporabe novega obraza UPN QR. Odzvala se je V. Kunštek in povedala, da je Finančna uprava RS že pričela z aktivnostmi za uporabo UPN QR, s ciljem čim prej preiti na izdajo novega obrazca. A. Miklavčič je povedala, da so bili proračunski uporabniki obveščeni glede uvedbe novega obrazca UPN QR in so že pristopili k aktivnostim. S. Anko je za konec predlagal, da bi na agendo naslednje seje uvrstili tudi tematiko uvedbe QR kode na računu (brez obrazca UPN).

Sklep: NSP se je seznanil s tematiko in podpira aktivnosti, ki potekajo na tem področju.

Ad 7)

Razno

/

Ob koncu seje je S. Anko prisotne povabil k podaji predlogov za obravnavo na prihodnjih sejah, s ciljem čim širšega pokritja vsebin, ki zadevajo poslanstvo NSP.

Naslednja seja NSP bo predvidoma jeseni 2017.

Zapisnik pripravil Sekretariat NSP, 22. 5. 2017.